

Сєрая А.К.

аспірантка кафедри інформаційного права та права інтелектуальної власності ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник:

Маріц Д.О. к.ю.н., доц., ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Скасування довіреності: практичний аспект

Актуальність теми обумовлена необхідністю у по постійному вдосконаленні теоретичних засад функціонування інституту представництва та підвищення якості надання нотаріальних послуг.

Для початку слід зазначити, що поняття скасування і припинення довіреності не є тотожними. Цивільним кодексом України чітко визначені підстави припинення представництва за довіреністю, зокрема: довіреність припиняє дію у разі закінчення її строку; скасування довіреності особою, яка її видала; відмови представника від вчинення дій, що були визначені довіреністю; припинення юридичної особи, яка видала довіреність; припинення юридичної особи, якій видана довіреність; смерті особи та ін.[1, с. 105]

Отже, скасування довіреності є лише однією з передбачених законом підстав припинення її дії.

Як вже було зазначено вище, особа, яка видала довіреність (за винятком безвідкличної довіреності), має право у будь-який час її скасувати, а особа, якій довіреність видана, може від неї відмовитись. Єдиної форми заяви щодо скасування довіреності немає, тому при вирішенні даного питання слід виходити із ст. 214 Цивільного кодексу України. Зокрема, можливі такі правові ситуації:

1. До нотаріуса подається заява про скасування довіреності. Довіритель має право звернутися до будь-якого нотаріуса з проханням про скасування раніше виданої довіреності. Така заява адресується нотаріусу, що посвідчив довіреність, і надсилається на його адресу довірителем. З метою забезпечення якомога швидкого надходження відповідної інформації до нотаріуса, що посвідчив довіреність, можливо, щоб сам нотаріус, який засвідчив підпис довірителя на повідомленні про скасування довіреності, відправив її адресату. Відомості про скасування довіреності підлягають обов'язковій реєстрації у Єдиному реєстрі довіреностей. При внесенні відповідних записів до електронних реєстрів Міністерства юстиції України, нотаріус виконує функції реєстратора, а отже будь який нотаріус може скасувати зареєстровану довіреність.

2. На прохання особи, яка скасувала довіреність, дане повідомлення може бути відповідно оформлене нотаріусом шляхом передачі заяви про скасування довіреності у порядку статті 84 Закону України «Про нотаріат». [2, с. 178]

Статтею 249 Цивільного кодексу України встановлено, що особа, яка видала довіреність і згодом її скасувала, повинна негайно повідомити про це представника, а також відомих їй третіх осіб, для представництва перед якими була видана довіреність. Після припинення довіреності представник зобов'язаний повернути довіреність особі, яку він представляє. Згідно підпунктам 6.2-6.3 пункту 6 глави 6 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, нотаріус, завідувач державним нотаріальним архівом при одержанні заяви про скасування довіреності або передоручення робить про це відмітку на примірнику довіреності, що зберігається у справах нотаріуса (у державному нотаріальному архіві), і відмітку в реєстрі для реєстрації нотаріальних дій. [3, с. 201]

Проблемним є питання припинення довіреності у зв'язку із відмовою представника від виконання своїх функцій. Так представник не може бути заявником у провадженні по скасуванню довіреності. Тому, фактично, його відмова від виконання повноважень за довіреністю сама по собі не впливає на дію нотаріально посвідченої довіреності, так як за таких обставин вона не буде вважатися скасованою. Варто зазначити, що може скластися ситуація, коли представник ухиляється від отримання повідомлення про припинення довіреності і продовжує нею користуватися. Слід підкреслити, що не всі державні органи та установи користуються інформацією з Єдиного реєстру довіреностей. На нашу думку, всі державні органи та установи мають бути підключені до реєстру довіреностей і користуватися інформацією щодо дійсності довіреності.

Не можуть просити про скасування довіреності спадкоємці довірителя. реєстр актів цивільного стану хоча і є у доступі нотаріуса, але автоматичний обмін інформацією між зазначеною електронною базою і Єдиним реєстром довіреностей відсутній, а отже не може йти мова про одночасне зі смертю особи - припинення дії довіреності. Тому, на нашу думку, такий обмін інформацією між електронними базами- має бути запроваджений.

Також не вирішеним залишається питання скасування довіреності, виданої від імені кількох осіб. На нашу думку, для скасування такої довіреності необхідним є волевиявлення усіх довірителів. За інших умов - для її скасування немає правових підстав, так як нотаріальна процедура не передбачає такої дії, як часткове скасування довіреності для одного з довірителів. Проте, відсутність можливості у особи скасувати свою довіреність також є порушенням її прав. З даних підстав вбачається більш прийнятним скасування довіреності складеної від імені кількох осіб на вимогу хоча б одного з довірителів, що необхідно прямо передбачити у Порядку вчинення нотаріальних дій.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. Ст. 356.
2. Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 року// Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 39, стаття 383.
3. Про затвердження порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України. Затв. Наказом Міністерства Юстиції України від 22.02.2012 року // Офіційний вісник України. – 2012. - № 17, стор. 66, стаття 632.